

SOKOLIAR

oficiálny spravodaj Slovenského klubu sokoliarov pri SPZ

01
2013

2012 Stretnutia sokoliarov

Polný Kesov, Sečovce, Liptovský Hrádok, Kežmarok

Výnimočná škola

Máme sokoliara, ktorý šéfuje základnej škole

Expedícia Kazachstan

alebo ako sme školili stredoázijských sokoliarov

Quo vadis sokoliarstvo?

Staňte sa spolutvorcami časopisu Sokoliar

halali

magazín o prírode a ľuďoch

2013
PREMIÉRA
HD

:2	Štvrtok 14.3.2013 o 18:40 h	:2	Štvrtok 06.6.2013 o 18:40 h
:2	Štvrtok 28.3.2013 o 18:40 h	:2	Štvrtok 20.6.2013 o 18:40 h
:2	Štvrtok 11.4.2013 o 18:40 h	:2	Štvrtok 04.7.2013 o 18:40 h
:2	Štvrtok 25.4.2013 o 18:40 h	:2	Štvrtok 12.9.2013 o 18:40 h
:2	Štvrtok 02.5.2013 o 18:40 h	:2	Štvrtok 26.9.2013 o 18:40 h
:2	Štvrtok 23.5.2013 o 18:40 h	:2	Štvrtok 10.10.2013 o 18:40 h

Nájdeš nás aj na Facebooku

POWER ON | 1.4.2013

NA NOVOM WEBE OKREM INÉHO
PRIPRAVUJEME AJ RUBRIKY

UŽ ČOSKORO
NOVÝ WEB

súťaže

svet
Halalikovo

rady
a tipy

bazár

halali
dotknite sa prírody

Relácia Halali Súťaže Halali

Kalendár Fórum

halali

MAGAZÍN
PRE PRAITEĽOV
PRÍRODY

OBSAH \ Sokoliar \ 2013

- 02 Príhovor
- 03 Čo priniesol rok 2012
- 06 Sokoliarske stretnutia 2012
- 09 Sokoliarstvo v USA
- 12 Nové spôsoby výcviku sokolov
- 14 Ukážka z knihy E. Pitchera
- 16 Výnimočná škola
- 19 Slovenská poľovnícka komora
- 20 Expedícia Kazachstan I.
- 26 Predstavujeme myšiaka a stavača
- 28 Radí Ján Hrušecký
- 31 Radí Rastislav Staroščák
- 32 Pozdrav bývalého prezidenta IAF
- 35 Orliari zo Slovenska
- 37 Dobrá rada - mazadlo na kožu
- 37 Tip na výlet - Haluzická tiesňava
- 38 Quo vadis sokoliarstvo?

SOKOLIAR – oficiálny spravodaj Slovenského klubu sokoliarov pri SPZ

Číslo: 1

Rok vydania: 2013

Šéfredaktor: Mgr. Ľubomír Klúčik, klucik@halali.sk, tel.: 042 – 42 60 512

Zodpovedný redaktor: Bc. Vladimír Salay, salay@halali.sk

Predseda redakčnej rady: Ing. Alojz Kaššák, kassak@halali.sk, tel.: 0905 803 107

Grafická úprava: Radoslav Cimerák, cimerak@halali.sk

Fotografie: Tibor Pataky, Jana Čavojská, Alena Kaššáková, Ladislav Molnár, Miroslav Micenko, Rastislav Staroščák, Ján Hrušecký, Pavol Michal, Ján Kebísek, Martin Čalkovský, Ján Pilát, redakcia Halali

Tlač: NEOPRINT PLUS, s. r. o.

Vydavateľ: © Anima Production spol. s r.o. pre potreby Slovenského klubu sokoliarov pri SPZ. Všetky príspevky autorov boli redakčne upravené.

Kontakt na redakciu:

Vaše názory, príspevky do časopisu, pozvánky na podujatia, tipy do obsahu ďalšieho vydania posielajte na email: sokoliar@halali.sk, alebo volajte na tel. číslo: 042 – 42 60 512.

Objednávky prijíma:

Anima Production spol. s r.o., Slovenských partizánov 1131/51, 017 01 Považská Bystrica, e-mail: sokoliar@halali.sk

PRÍHOVOR

Priatelia sokoliari,

dostáva sa vám do rúk ďalšie číslo spravodaja Slovenského klubu sokoliarov pri Slovenskom poľovníckom zväze. Snažili sme sa, aby tento spravodaj nebol iba štatistikou toho, čo sa v klube za uplynulý rok udialo, ale aby to bol širšie zameraný bulletin, po ktorom možno siahnu i vaši rodinní príslušníci, prípadne ho budeme môcť darovať ako materiál propagujúci náš klub a sokolarstvo ako také. Možno po prvýkrát nebol problém s tým, čo v spravodaji uverejniť. Viacerí z vás prispeli kvalitnými materiálmi a dobrú robotu odvedol i tím redaktorov a grafikov z TV relácie Halali. Snažili sme sa spravodaj zostaviť tak, aby jeho obsah informoval, radil, vzdeľoval, bavil i reprezentoval.

Napriek zložitej situácii, ktorá v slovenskom sokolarstve nastala po minuloročnej konferencii klubu dúfam, že aj tento spravodaj bude pre vás dôkazom, že náš klub stojí na pevných základoch a jeho členovia sú dôstojní nositelia žijúceho dedičstva ľudstva - sokolarstva.

Ing. Alojz Kaššák

predseda SKS pri SPZ

nar. v r.1962, absolvent Lesníckej fakulty Vysoké školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene. Členom SKS pri SPZ je už vyše 30 rokov. V súčasnosti pôsobí ako odborný redaktor televíznej relácie Halali, ktorú vysiela Slovenská televízia.

ČO PRINIESOL ROK 2012

Rok 2012 je za nami, a tak je namieste v krátkosti zhodnotiť čo nám priniesol.

14. apríl – Výročná členská schôdza, TU Zvolen

Tento rok sme na výročnej členskej schôdzi v rámci štvorročného cyklu vykonali voľby do orgánov klubu s nasledovným výsledkom:

**NOVÝ VÝBOR
SKS pri SPZ**

predseda: Ing. Alojz Kaššák

podpredseda: Branislav Szemek

podpredseda pre IAF: MVDr. Ladislav Molnár, PhD.

tajomník: Ing. Daniel Haraba

ekonóm: Mgr. Jana Šmehýlová

osvetár: Mgr. Pavel Michal

poradca chovu: Miroslav Micenko

Od konferencie sa udialo viacero udalostí, ktoré v radoch členov klubu vyvolali zmätenosť a vážne narušili dobré meno SKS pri SPZ u nás i v zahraničí. Hlavne išlo o založenie občianskeho združenia Slovenský klub sokoliarov, ktoré zaregistrovala na ministerstve vnútra dvojica bývalých členov výboru SKS pri SPZ. Následne vznikli dezinformácie, ktoré táto skupina ľudí začala šíriť medzi členmi SKS pri SPZ.

12. máj – školenie kandidátov a schôdza výboru, SOŠL Banská Štiavnica

V rámci školenia kandidátov sa uskutočnila schôdza výboru, počas ktorej sa malo uskutočniť odovzdanie agendy starého vedenia klubu novému. Staré vedenie klubu sa tejto, ani žiadnej z nasledujúcich schôdzí nezúčastnilo. Preto sa ani neuskutočnilo preberanie agendy, hospodárenia klubu a správcovstva webstránky, ktoré mal na starosti T. Krivjanský. Samotného školenia kandidátov sa zúčastnilo 25 kandidátov. Piaty kandidát nespĺnil všetky kritéria na absolvovanie sokoliarskej skúšky.

16. jún – sokoliarske skúšky, SOŠL Banská Štiavnica

Pozvánka na sokoliarsku skúšku SKS pri SPZ bola doručená 50-tim kandidátom. Sokoliarskej skúšky sa zúčastnilo 23 kandidátov. Absolvovali ju všetci zúčastnení, siedmi s hodnotením „prospeš s vyznamenaním“. Pätnásť kandidátov zároveň absolvovali v školskom roku 2011/2012 predmet Sokoliarstvo na Strednej odbornej škole lesníckej v Banskej Štiavnici a v Prešove. Absolvovanie predmetu sokoliarstvo na známku výborný nahrádza sokoliarsku skúšku. V rámci sokoliarskej skúšky uskutočnila aj schôdza výboru.

22. september – rozšírenie poradného orgánu, TU Zvolen

Pred medzinárodným sokoliarskym stretnutím v Poľnom Kesove sa uskutočnila schôdza výboru SKS pri

SPZ s rozšírenou účasťou o členov poradného orgánu. Po rozdiskutovaní širokej problematiky sme sa dohodli, že výbor sa rozšíri o poradný orgán SKS pri SPZ v zložení Ľ. Engler, J. Pilát, V. Zubaj, I. Maroš, I. Takáč, M. Mozola, J. Kebísek, J. Tomík, M. Ostrihoň, J. Kanát a Š. Petrikovič.

19. október – schôdza výboru, Poľný Kesov

Posledná schôdza výboru SKS pri SPZ v roku 2012 sa uskutočnila v rámci medzinárodného stretnutia sokoliarov, keď sa zároveň uskutočnila aj sokoliarstva skúška pre 2 kandidátov. Obaja skúšku úspešne absolvovali.

Kultúrne dedičstvo, organizačný a skúšobný poriadok

V roku 2012 sa naďalej pracovalo na podaní žiadosti o zaradenie sokoliarstva na národný zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva, a taktiež na príprave nového organizačného a skúšobného poriadku, ktorý musí schváliť prezídium SPZ. Zároveň sa stále pracuje na príprave jednotnej učebnice sokoliarstva, ktorá by sa používala aj na školách s predmetom sokoliarstvo doplnená o zameranie predmetnej školy (poľovníctvo, rehabilitácia) aj pre školenie kandidátov. Slúžila by hlavne k zjednoteniu základných požiadaviek na vedomosti, ktoré sú potrebné pri skúške zo sokoliarstva.

Všímame si aj mladých sokoliarov. Predseda SKS pri SPZ odovzdáva ocenenie Žanete Šelnerovej na stretnutí sokoliarov v Poľnom Kesove. Žaneta bola vyhodnotená ako najlepšia v skupine sokolov.

Rokovania s ministerstvom

Uskutočnili sa aj rokovania s Ministerstvom životného prostredia SR o novelizácii Zákona č. 15/2005 Z.z. o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov, (CITES) a taktiež o vzájomnej spolupráci, ktorá by viedla k zlepšeniu vzťahov medzi SKS pri SPZ a MŽP SR resp. ŠOP SR.

Autor: Ing. Daniel Haraba
tajomník SKS pri SPZ

www.zelena-obuv.sk
obuv pre poľovníkov a lesníkov

- **HOBBY OBUV**
- **POĽOVNÍCKA OBUV**
- **PRACOVNÁ OBUV**
- **RYBÁRSKA OBUV**
- **DETSKÁ OBUV**

Veľkoobchod a maloobchod s poľovníckou obuvou

Branislav Habo, Hlavná 371, 027 32 Zuberec, Tel./Fax: 043/539 54 03
Mobil: 0908 694 477, 0903 366 631, e-mail: haboobuv@bsk.sk

SOKOLIARSKÉ STRETNUTIA 2012

Zľava: Miroslav Mozola, Jiří Nejedlý, Tomáš Šindler, Vojta Škrba, Lubomír Engler, Viktor Zubaj

Na sokoliarských stretnutiach je podstatné predovšetkým nadšenie a chuť ľudí, ktorých spája rovnaká záľuba stretnúť sa a prežiť spolu niekoľko príjemných dní. Opäť sa naplnilo to známe: „Nelovíme pre koristiť, ale pre to všetko krásne pri love!“

Kežmarok – Mlynčeky (26. – 30. 9.)

Lovili sme v revíroch PZ Úsvit, PS Poľana Spišská Belá a PZ Zlatá hora so sídlom v Kežmarku. Revíry pod Tatrami sú ako stvorené pre lov s orlami. Orly si zalovili, sokoliari zabehali a honci načreli na dno svojich fyzických síl. Aj keď to bolo prvé stretnutie tejto sezóny a niektoré orly ešte neboli na 100 % pripravené, ulovili sme jedenásť líšok.

Opočno (11. – 13. 10.)

V poradí už 45. stretnutie sokoliarov Českého klubu sokolníků pri ČMMJ sa uskutočnilo na zámku v Opočne. Za Slovenský klub sokoliarov pri SPZ sa zúčastnili Veronika Svrčková so samicou sokola sťahovavého a s pointrom, Jana Šmehýlová so samcom sokola sťahovavého a Žaneta Šelnerová. Ako každý rok, atmosféra bola vynikajúca. Stretli sme sa s našimi českými priateľmi a odniesli si veľa sokoliarskych zážitkov.

Poľný Kesov (17. – 21. 10.)

Už po 41. krát sa členovia SKS pri SPZ a zahraniční sokoliari (Česko, Poľsko, Maďarsko, Holandsko, Belgicko, Rakúsko, Srbsko a Anglicko) stretli na tradičnom slovenskom stretnutí na staronovom mieste v Poľnom Kesove. Bolo nás viac ako 70 a počas troch dní lovilo 40 dravcov v tradičnom druhovom zložení. Dravce boli rozdelené do šiestich skupín - tri orlie, dve jastrabie a jedna sokolia. Lovili sme v šiestich revíroch - PZ Dudváh Abrahám, PS Mojmírovce, PZ Dedina Mládeže, PZ Diakovce, PZ Pokrok Sered' a PZ Čalovec. Spolu sme ulovili 50 zajacov, 10 bažantov 4 kusy srnčej zveri a jedného škrečka. Sokoliarske stretnutie sa tešilo veľkej pozornosti miestnych občanov, žiakov základnej školy a materskej školy, starostu obce, ale aj oficiálnych hostí. Zúčastnených sokoliarov prišli pozdraviť zástupcovia Ministerstva životného prostredia, Štátnej veterinárnej a potravinovej správy a kancelárie Slovenskej poľovníckej komory v Bratislave. Svojou návštevou nás poctil i viceprezident CIC PaedDr. Imrich Šuba.

Počas stretnutia viaceré skupiny propagovali sokoliarstvo a poľovníctvo na krátkych besedách v školách, o ktoré nás poprosili miestni poľovníci. Záverečný výrad sa niesol v slávnostnej atmosfére, ktorú umocnili tóny stredovekej hudby v podaní súboru Muzikantika Slovaka. Počas slávnostnej večere boli odmenení najlepší lovci z jednotlivých skupín: Jaro Kanát, Hany Gyrgys, Rony Bros, Tomáš Kunca, Ľubo Málek a Žaneta Šelnerová. Ďalej najmladší účastník Michal Minka a najstarší účastník Lubor Křivka.

Spiš (10. – 14. 10.)

Tak, ako býva zvykom, prvý večer stretnutia sa niesol v znamení „hovor a preháňaj“. Do skorých ranných hodín sme rozoberali zážitky nazbierané za posledné tri týždne. Pod Spišským hradom sme lovili v PZ Jamník, PZ Lipa, Pro Populo a PZ Bijacovce. Našu tradičnú slovensko-českú zostavu posilnili chalani, ktorí sa vrátili z predvádzacích akcií v zahraničí. Okrem niekoľkých kusov srnčej zveri sme opäť úspešne ulovili niekoľko líšok.

Sečovce (8. – 11. 11.)

V revíroch PZ Ternava Sečovce a PZ Bažant Trebišov sa na siedmom medzinárodnom stretnutí na nástupe zhromaždilo 130 sokoliarov a priaznivcov sokoliarskeho umenia.

Učastníci stretnutia v Polnom Kesove komunikovali aj s deťmi z miestnej materskej školy.

Výrady sme robili priamo v revíroch po skupinách, aby sa mohlo loviť prakticky do tmy. Všetci sme pociťovali pokoru nad krásou útokov, šikovnosťou dravcov, ale aj zdravotným stavom malej zveri, ktorá predviedla nádherné úniky. Ulovili sme deväť bažantov, päť zajacov a päť kusov srnčej zveri. Výpočet to je na prvý pohľad skromný, ale znalci „vycvičených“ sečovských za-

jacov, rýchlych bažantov a vitálnej srnčej zveri sa iba pousmejú.

Liptovský Hrádok (14. – 18. 11.)

Do Hrádku sa zlietlo 16 orlov. Lovili sme štyri dni v revíroch PZ Hybe, PZ Kokava, PZ Lazisko a na nedeľu vybavil revír Jožko Čendula, náš dlhoročný člen. Opäť sme si prišli na svoje a po štyroch dňoch sme mali na výrade dvojciferné číslo. Piatkový večer nám všetkým, tak ako po iné roky, spríjemnilo pečené prasiatko a country-folková kapela Pramene.

Kežmarok (16. – 20. 1.)

V januári naše kroky smerovali tam, kde sme sezónu začali. V štyroch revíroch PZ Spišský Štvrtok, PZ Zvonárka, PZ Bukovina Čirč a PS Spišská Belá sme ulovili 7 líšok. Snehová pokrývka dala riadne zabráť najmä honcom, pretože líškam sa z úkrytu príliš nechcelo. Určite svoju úlohu zohralo aj obdobie párenia. Tradične vynikajúci servis našich hostiteľov prispel k príjemnej atmosfére celého stretnutia.

Autori:

Mgr. Jana Šmehýlová, Ing. Alojz Kaššák, Ľubomír Engler, Ing. Ján Pilát

SOKOLIARSTVO V USA

17. – 23. 11. 2012 sa v USA v Nebraske konalo každoročné Valné zhromaždenie IAF. Zúčastnili sa na ňom delegáti jednotlivých sokoliarskych organizácií, ktoré IAF po celom svete zastrešuje, ako aj hostia, ktorí chceli nahliadnúť do tajov lovu s dravcami v prériách. Zasadnutie bolo spojené so stretnutím Severoamerickej sokoliarskej asociácie známej pod skratkou NAFA. Do USA som letel s Janom Kebískom, ktorý sa chcel presvedčiť, či to tí Američania robia naozaj tak dobre.

Sokoliarsku eufóriu v nás umocnilo stretnutie s priateľmi sokoliarmi na letisku v Londýne. Niektorí z nich sa už stretnutia NAFA zúčastnili a svojimi zážitkami sýtili našu nedeľňavosť. Na letisku v Colorade sme si prenajali auto. Pred nami bolo ešte vyše 500 míľ, ale počas nočnej cesty po diaľnici uprostred prerie sme veľa z americkej prírody nevideli. Nad ránom sme dorazili do Kearney v Nebraske. Ubytovali sme sa v hotelovom komplexe, kde sa uskutočnilo celé zasadnutie. Na trávniku vedľa hotela postupne pribúdali posily s dravcami. Fascinovali nás obrovské autá amerických sokoliarov, ktoré mali perfektne upravené nákladné priestory s posedmi, s krabicami pre holuby a koterami pre psy. Skratka, mohli do nich uložiť obsah celej svojej garáže. Sokoly tvorili 80 % prítomných dravcov. Približne polovičné zastúpenie mali sokoly sťahovavé a druhú polovicu samce hybridov sokolov a sokolov loveckých. Na naše rozčarovanie sme videli len zopár sokolov loveckých, ktoré majitelia priviezli skôr preto, aby sa nimi pochválili. Videli sme aj nádherné kobce a ich hybridy so sokolmi loveckými.

Šťastie praje pripraveným

Špecializovaná skupina lovila králiky s niekoľkými jastrabmi a myšiakmi červenočvostými. Americké príslovie, že šťastie praje dravým a pripraveným a nikto nič zadarmo nedostane, sa prejavilo aj na organizácii podujatia. Už za svitania sa americkí kovboji chystali vyraziť zo svojej bázy a živelne ukladali dravce do áut. Votrieť sa k nim do džíпов sa ušlo tým najpribojnejším účastníkom. Kto zmeškal výjazd pri svitaní, mal ešte možnosť vyraziť najneskôr o siedmej hodine ráno, inak zostávalo už len presedieť celý deň v hoteli.

Americkí sokoliari majú možnosť na sokoliarske účely chytiť sokola z prírody, najčastejšie sú to sokoly prériové, ktoré sa vyznačujú zvýšenou agresivitou.

Videli sme nádherné útoky

Vďaka organizátorom a priateľom sme si už večer vytipovali, s kým sa oplatí ísť a komu to dobre lieta. Tim Wagner z juhoafrického klubu nám poradil ku komu sa pridať. Lovili sme kačice a pre americké prérie typické tetrovovité vtáky nazývané grouses. Bežnou korisťou je sage grouse, vták, ktorý je na Slovensku známy ako jariabok šalviový. Na lov sme vyrazili ešte ráno za tmy. Auto sme odstavili 50 až 100 míľ od hotela, na okraji kukuričného strniska. Vystúpili sme a čakali, kým z piesočných kopcov prérie začnú prilietajú jariabky na kukuričné strnisko, aby sa nakrmili zvyškami kukurice. Keď sme identifikovali, kde krdel' sadol, sokoliar si kľakol za autom a vypustil dravca nízko nad zemou. Vták začal naberať výšku okolo 300 až 400 metrov mimo miesta koristi. Keď sa po zhruba pätnástich minútach natiahol nad nás, mali sme jedinečnú možnosť vyplašiť vtáky a sledovať útok z 200 až 300 metrovej výšky. Videli sme ná-

dherné útoky, aj úlovky veľmi silnej a tvrdej koristi, ktorú bez razantného a silného kopnutia na citlivé miesto, nemá sokol šancu uloviť. Jednoznačnými favoritmi boli krížence sokola loveckého a sokola sťahovavého. Mali sme aj možnosť vidieť lov s kobcami, ktoré lovili škorce posedávajúce okolo výkrmových fariem hovädzieho dobytku. V dobrom vetre sa karavána so sokoliarom priblížila blízko ku kravám, ktorým medzi nohami poskakovali tisíce škorcov. Kobca vypustili a väčšinou si odsadol na elektrický stĺp. Po krátkom taktizovaní zahájil veľký útok, zodvihol krdel' škorcov a celá naháňka sa odohrávala pred nami.

Nevýhody amerického lovu

Nevýhodou amerického sokoliarstva je, že sa môže voľne loviť iba na štátnej pôde, ktorej je celkom málo. Pri každom vstupe na pozemok si musia sokoliari pýtať súhlas vlastníka pozemku. Mnohých už poznajú, ale stane sa aj to, že sokol zaletí mimo dohodnutých pozemkov. Niekedy nám trvalo aj hodinu nájsť majiteľa. Bez toho si nikto netrúfal vkročiť na pozemok.

Na stretnutí IAF sme mohli vidieť celú plejádu sokolov sťahovavých - anatun, peal, tundra, ale aj vzácne casiny z Južnej Ameriky. Keď sme im rozprávali o našom skupinovom love v rojnici, alebo že za deň odlieta aj dvakrát pätnásť sokolov na jednom malom, zaburinenom poli, len nechápavo krútili hlavami. Vrátili sme sa domov s pocitmi a skúsenosťou, že všade je dobre, ale doma predsa najlepšie.

Slovenské sokoliarstvo má dobré meno

Počas stretnutia zasadalo aj valné zhromaždenie IAF. Jeho výsledkom bolo prijatie nových členských krajín, medzi ktoré patrili Kirgizstan a štáty Južnej Ameriky. Veľmi podrobne sme skúmali históriu a životaschopnosť klubov, ktoré sa do IAF prihlásili. V pláne bola aj voľba nového výboru IAF. Novým pre-

zidentom sa stal Adrian Lombard z Južnej Afriky. Mňa zvolili za člena poradného výboru a budem sa zaoberať záležitosťami s veterinárnou problematikou. Pociťoval som veľmi pozitívny pohľad IAF na sokoliarstvo na Slovensku. Oceňujú najmä dlhoročnú históriu, zachovávanie tradícií, vysokú odbornosť členskej základne a v neposlednom rade aj zabezpečenie continuity vo výučbovom procese. Nadmieru pozitívne hodnotili našu prácu s mládežou a veľký počet sokoliarov nielen mužského rodu.

Autor:
MVDr. Ladislav Molnár, PhD.

Americký sokoliar Steve Chindgren s autorom článku. Steve vytvoril kultové DVD s názvom House of grouse. MVDr. Ladislav Molnár, PhD. (vpravo) je vysokoškolský pedagóg na Veterinárnej univerzite v Košiciach a delegát SKS pri SPZ v IAF.

NOVÉ SPÔSOBY VÝCVIKU SOKOLOV

Let sokolov (The Flying of Falcons) alebo niekoľko poznámok ku knihe Eduarda Pitchera

O tejto knihe som sa dozvedel počas jedného stretnutia alfa tímu českých sokoliarov. Bol som ňou nadšený, a preto ju odporúčam každému, kto je aspoň ako-tak zdatný v angličtine a nie je mu ľúto za knihu zaplatiť asi 80 eur. Je to cena len o málo vyššia ako jedna plná nádrž benzínu do vášho auta a som hlboko presvedčený, že nebudete ľutovať ani sekundu. Kniha je napísaná vo veľmi zrozumiteľnej angličtine, akoby ju Ricardo Velarde písal rovno pre mňa! A tiež pre vás.

Metóda neviditeľného zabijaka

Nie je celkom možné na niekoľkých stranách nášho časopisu túto metódu rozpisovať dopodrobna. Obmedzím sa len na to, čo pokladám za podstatné. Autor najskôr opisuje metódu lovu divého mladého sokola, ktorý koristiť skôr prenasleduje a len postupne sa prepracováva k metóde „neviditeľného zabijaka“ (unseen assassin) útočiaceho znenazdania z ohromnej výšky. Jeho spôsob výcviku rešpektuje túto postupnosť a k lietaniu do neviditeľných výšok sa prepracováva až v druhom a následne treťom roku lietania so sokolom.

Ján Kebísek (vľavo) sa stretol s Edom Pitcherom počas minuloročného zasadnutia IAF v USA, konkrétne v Kearney v Nebraske. Pitcher je veľmi príjemný a v tom najlepšom zmysle slova jednoduchý chlapík. Asi preto je aj táto kniha napísaná tak zrozumiteľne.

Cesta k dokonalým útokom

V prvom kroku sa dôkladne sústreďí na vytvorenie hlbkej dôvery medzi sokolom a sokoliarom. Snaží sa prvé kroky dravca viesť tak, aby v žiadnom prípade nevyrážal, toto považuje za dosť veľký znak nedôvery dravca k sokoliarovi. Preto aj mláďatá sokola necháva vyhľadnúť vo voliére a vyťahuje ich vo veku viac ako 70 dní, až po štyroch či piatich dňoch hladovky, ak neboli na voľnom lete. Následkom takéhoto jednanja je, že dravec sa sústreďí len na ukojenie svojho hladu a nemá dôvod vyrážať. V prvých fázach výcviku vôbec neprivoláva dravca na ruku a ani na vábidlo. Vo veľkej miere používa pri výcviku holuby. Ak sokol žerie na ruke aj pri chodení, pristupuje k druhej fáze, a tou je vrhanie schopných holubov (v úplne prvej fáze sú vhodné aj

prepelice). Sokolovi, ktorý už holuba pozná, vrhne holuba hneď po odtienení na krátku vzdialenosť. Nechá ho na ňom nažrať doplna a počká aj niekoľko dní, kým bude mať sokol o niečo nižšiu váhu, ako mal naposledy. Proces opakuje pri väčšej vzdialenosti. Snaží sa do pamäte sokola vryť postupnosť: prebratie na rukavicu - váženie - odtienenie - koristiť - nakr-

Závan anjela smrti

Ak dravec bez zaváhania žerie pod čiapočkou, na okamih mu ju sokoliar sníme a hneď znova nasadí. Neustále dravca pozoruje, a ak je sústredený viac na čokolívek iné, než na ponúkané jedlo, okamžite ho posadí a ponúka potravu neskôr, keď bude povolnejší. Snaží sa docieľiť stav, až sokol „zacíti závan anjela smrti“.

menie sa. Sokol sa pri každom ďalšom očakávaní lietania dopredu nabudí tak veľmi, že krátko po odtienení ihneď hľadá koristiť, ktorá vzápätí vy-

letí a on sa opätovne nasýti. V tomto kroku má sokol minimálnu hmotnosť, ale pretože vie, čo sa po odtienení udeje, veľmi nedočkavo čaká na korisť. Vtedy sokoliar sokolovi postupne pridáva na hmotnosti, aby mal viac sily. Po niekoľkých ďalších krokoch sa pristupuje ku kritickej fáze - sokol je odtienený, ale holub nie je vypustený. Sokol je však tak nabudený, že vyrazí z ruky a hľadá korisť. Letí preč, sokoliar sa potí, nemal by sa však unáhlit a mal by počkať, aby odletel aspoň 300 m a až vtedy vrhne holuba. Ed tu spomína, že podľa jeho skúseností sa sokol obráti aj zo vzdialenosti jedného kilometra. Táto vzdialenosť je veľmi dôležitá, nakoľko si sokol fixuje z akej vzdialenosti mu ponúkne korisť a tú vraj potom pretavuje do výšky, do ktorej neskôr stúpa. V týchto fázach nedáva vôbec dôraz na získanú výšku, pretože takto vedený sokol postupne sám zisťuje, že výška je pre neho výhodou a postupne sa k nej prepracuje sám.

Poznámka autora na koniec

Pretože som chcel túto metódu vyskúšať v praxi, cvičil som svojho tohtoročného samca sokola rovnakým spôsobom. Pretože výcvik stále prebieha, môžem o mojich poznatkoch napísať až niekedy neskôr.

Autor:
Ing. Ján Kebísek

Ukážka z knihy

Po príchode k jazeru, kde chvala-bohu boli kačice, Ed začal pripravovať Crystal k lovu. Otestoval vysielачku, pokojne (napriek našej nervozite) sňal dlžec a pútka. Nakoniec vytiahol neodmysliteľnú cigaru z úst a konečne jej sňal z hlavy čiapočku. Crystal okamžite vzlietla. Mali sme nádherný jesenný, trochu mrazivý deň. Crystal vystúpala do výšky, ktorú sme odhadli na 1100 metrov alebo aj viac! Vtedy kačky z jazera vzlietli a začali krúžiť. Crystal nezačala útočiť hneď a naďalej čakala, až kým sa kačice nedostanú ďalej od bezpečných vôd jazera, potom Crystal začala svoj strmhlavý útok. Jej let sprevádzal zvuk, aký som ešte doteraz nepočul, keď svojim telom prerážala vzduch.

Kačice ju zbadali a panicky sa začali vracat späť na jazero. Crystal minula kačice o niekoľko metrov a bez akéhokoľvek zaváhania začala stúpať znova. Asi po desiatich minútach sa znova dostala do výšky cez jeden kilometer, pripravená na ďalší útok. Z jazera však vzlietlo iba niekoľko kačíc,

zvyšok zostal na vode. Nasledoval útok Crystal, ktorý pripomínal let rakety z nebies. Kačice včas rozpoznali nebezpečie a stihli sa ukryť

nepozrúc hore na Crystal. Neskôr povedal, že bolo úplne zrejme, že je trocha vyššie a kačice sú teraz už plné strachu a viac nevzlietnu.

Crystal začala stúpať znova! Keď už bola len ako malilinkatá bodka na oblohe, Ed kohosi vyzval aby jej vyhodil holuba, a tak ukončil jej let. Crystal ho až po nejakej dobe zbadala a okamžite začal ďalší útok. Jej strmhlavý let bol smrtiaci a vytrvalosť neuveriteľná. Vzlietala až do 300 metrov znova a znova. Holub robil 180 stupňové premety a neustále unikal z dosahu jej pazúrov. Oba vtáky prekryli takmer celú oblohu a tento dych berúci let musel trvať najmenej desať minút! Nakoniec holub spravil záverečný manéver, keď sa z výšky asi 120 metrov prudkými krátkymi mávnutiami končekov krídiel začal približovať ku vzdialenej stodole. Crystal sledovala a vyrovnávala každý jeho pohyb. Keď holub vletel malým otvorom do stodoly, mysleli sme si, že je zachránený. Na naše veľké prekvapenie ho Crystal bez zaváhania sledovala cez rovnaký otvor. Keď sa potom Ed vracal zo sokolom späť, ktosi sa ho spýtal, či je toto jeho najlepší sokol v živote. Na naše prekvapenie povedal: „Nie, pri kŕmení si prikrýva potravu!“

The Flying of Falcons

by

Ed Pitcher and Ricardo Velarde

Illustrations offered by Andrew Ellis,
Bernd Pöppelmann, and Daryl Peterson

do jazerných vôd. Crystal opäť predviedla fantastický let. Myslel som si, že Ed vytiahne vábido a privolá Crystal. On sa však iba pomaly začal vzdalať od jazera ani

VÝNIMOČNÁ ŠKOLA

Základná škola s materskou školou Maximiliána Hella v Štiavnických Baniach sa nachádza v srdci Štiavnických vrchov, priamo pod legendárnym Sitnom. Škola nesúca meno svetoznámeho astronóma a prírodovedca sa profiluje predovšetkým v oblasti poľovníctva a lesníctva. Je jedinou základnou školou na svete s vyučovaním sokoliarstva.

Predmet sokoliarstvo je oficiálne klasifikovaný a žiaci vďaka nemu získajú základné vedomosti o životnom prostredí. „Naučia sa pohybovať v teréne, pozitívne vnímať prostredie, racionálne ho využívať a chrániť“, vysvetľuje riaditeľ školy Pavel Michal. Zdôraznil, že špecializácia školy žiakov nepriamo ovplyvňuje pri výbere stredných škôl s lesníckym, poľovníckym, veterinárnym a sokoliarskym zameraním. „Snažíme sa v deťoch vybudovať zodpovednosť, priblížiť im prírodu a dať im pocit jedinečnosti. Chceme, aby nadobudli čo najviac skúseností. Napríklad, aby vedeli podať prvú pomoc poraneným dravcom, liečiť ich a potom vypustiť do voľnej prírody. Okrem toho sa naučia rozpoznávať dravce v prírode, propagovať sokoliarstvo na verejnosti a prenášať sokoliarske, poľovnícke a lesnícke tradície z generácie na generáciu,“ dodáva riaditeľ. Predmet Sokoliarstvo na škole vyučujú už štvrtý rok. Hodinu do týždňa mu venujú siedmici, ôsmaci a deviataci. Mladší žiaci majú možnosť navštevovať

krúžok mladých sokoliarov v centre voľného času pri základnej škole. Začiatky sokoliarskeho systému na škole boli podľa riaditeľa školy kostrbaté a udržať sokoliarstvo na škole nie je jednoduché ani teraz. „Chod sokoliarne financujeme z mimorozpočtových prostriedkov, ktoré nie je jednoduché získať. Úspechy absolventov školy a ich dobré uplatnenie však nepríjemné stránky vynahradia,“ poznamenáva riaditeľ.

Uvidia kus sveta

Žiaci ZŠ Maximiliána Hella pravidelne predvádzajú svoje sokoliarske umenie na rôznych podujatiach pre širokú verejnosť. Často vystupujú pred svojimi vrstovníkmi z iných základných škôl. Divákov oboznamujú s tým, ako vyzerá sokoliarsky výcvik a sokoliarsky lov na atrapu koristi. Okrem toho prezentujú výcvik poľovných psov. So sokoliarstvom sa spája aj množstvo významných udalostí. Riaditeľ školy Pavel Michal

spomína: „Na pôde školy sme už privítali nórsky a švédsky kráľovský pár. Zúčastnili sme sa osláv vstupu SR do EU v Bruseli. Slovensko reprezentujeme aj v zahraničí, boli sme v Česku, Poľsku, Taliansku, Maďarsku, Rakúsku, vo Veľkej Británii či na Malte. Naši žiaci sa zúčastnili na stretnutí IAF na Slovensku v roku 2010 a nedávno aj na otvorení výstavy Poľovníctvo a oddych v rámci medzinárodnej výstavy cestovného ruchu v Bratislave.“

Uplatnia sa doma aj v zahraničí

Absolventi školy sa často venujú sokoliarstvu aj počas ďalšieho štúdia, napríklad na Strednej odbornej škole lesníckej v Banskej Štiavnici, Technickej univerzite vo Zvolene alebo na Univerzite veterinárneho lekárstva v Košiciach. Využitie sokoliarstva v modernej dobe je mnohoraké. Sokoliari pracujú na letiskách, v odchovniach, na sokoliarskych farmách či sokoliarskych dvoroch. Mnohí sa uchýlili v Kanade, kde plašia iné vtáky, aby nezožrali úrodu, ale aj v Dánsku, Taliansku, Nemecku, Rakúsku, USA či vo Švajčiarsku. Samozrejme, nevyhnutnou podmienkou sú rečové znalosti.

Mgr. Pavel MICHAL - sokoliar a riaditeľ školy so svojimi žiakmi. Nar. v r. 1977, je absolventom Strednej lesníckej školy v Banskej Štiavnici. Vyštudoval katedru prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, pedagogický odbor geografia, biológia.

„Preto kladieme veľký dôraz na výučbu cudzích jazykov,“ prízvukuje riaditeľ a pokračuje, „žiaci majú k dispozícii jednu z najmodernejších multimediálnych učební na Slovensku – jazykové laboratórium. V každej triede je dotyková interaktívna tabuľa.“ Otvorením nového školského roka rozšírili v ZŠ Maximiliána Hella predmet sokoliarstvo aj o výučbu chovu koní a jazdeckta. Žiaci sa učia stráť o kone, jazdiť v školskom jazdeckom areáli. K dispozícii majú momentálne dva kone.

Láska na celý život

Mladí sokoliari sa riadia heslom: „Sokoliarstvo je láska, a pokiaľ budú dravce lietať na modrej oblohe, sokoliarstvo bude žiť ďalej, pretože láska je večná.“ Bohatá história sokoliar-

stva na Slovensku len potvrdzuje oprávnenosť tohto motta. Pavol Michal uznáva, že výučba sokoliarstva so sebou nesie veľkú zodpovednosť. Vyžaduje veľa času a vhodný spôsob komunikácie. „Potešením je, že to deti baví a naplňa. Je na nich vidieť, s akou radosťou sa venujú dravcom. Určite ide o vhodný spôsob, ako ich viesť k zmysluplnému tráveniu voľného času so živými tvormi a v lone prírody,“ hovorí riaditeľ.

Autor:
redakcia

SLOVENSKÁ POĽOVNÍCKA KOMORA

Slovenská poľovnícka komora v zmysle Zák.č.274/2009 o poľovníctve organizuje poľovnícku kynológiu a sokoliarstvo.

Slovenská poľovnícka komora (SPK) je organizáciou, ktorá združuje všetky poľovnícke organizácie a držiteľov poľovníčích lístkov na Slovensku. Na čele SPK je od r. 2010 prezident Ing. Tibor Lebocký. SPK chráni a presadzuje oprávnené záujmy svojich členov pri výkone práva poľovníctva, ochrane prírody a životného prostredia, ako aj pri ostatných činnostiach súvisiacich s poľovníctvom. Organizačné zložky a členovia pôsobia na zachovanie, zvelaďovanie, ochranu a optimálne využívanie genofondu zveri a ostatnej fauny ako prírodného bohatstva Slovenskej republiky. Dbajú o zachovávanie tradícií a kultúrnych hodnôt poľovníctva ako súčasti kultúrneho dedičstva našich predkov a o zachovávanie poľovníckej etiky podľa etického kódexu. Sídlo SPK je v Bratislave.

Ing. Tibor Lebocký

prezident SPK

nar. v r.1964, absolvent Lesníckej fakulty Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene. Je podpredsedom Výboru NR SR pre pôdohospodárstvo, životné prostredie a ochranu prírody. Aktívne hovorí nemecky, rusky a maďarsky.

Prezident SPK poskytuje rozhovor do televíznej relácie Halali na 20. ročníku výstavy Poľovníctvo a oddych, ktorá sa uskutočnila v januári 2013 v Bratislave. Aktívna komunikácia s médiami je jednou z priorit Slovenskej poľovníckej komory.

PaedDr. Imrich Šuba

riaditeľ kancelárie SPK

nar. v r. 1972, absolvent Pedagogickej fakulty UKF v Nitre, aktuálne ukončuje doktorandské štúdium poľovníctva na TU vo Zvolene. Je viceprezidentom Medzinárodnej poľovníckej organizácie CIC. Aktívne hovorí anglicky, maďarsky a rusky.

Kontakt na riaditeľa SPK: spk@polovnictvo.sk, tel.:02/57 20 33 12

EXPEDÍCIA KAZACHSTAN I. ALEBO AKO SME ŠKOLILI STREDOÁZIJSKÝCH SOKOLIAROV

Jazero v pohorí Ala Tau (Pestré hory). Je zásobárňou pitnej vody pre bývalé hlavné mesto Alma-Atu. Voda sa rúti potrubím rýchlou 180 km/h do mestských vodojemov.

Na pozvanie Klubu berkutčích Kazachstanu a Kirgizska navštívili tieto krajiny v dňoch 16. 9. - 6. 10. 2011 členovia SKS pri SPZ: Ing. Alojz Kaššák, MVDr. Ladislav Molnár, PhD., Miroslav Micenko a Ľubomír Engler. Počas pracovnej cesty, ktorú si financovali z vlastných prostriedkov, ich sprevádzal viceprezident Kazašského klubu berkutčích Bachyt Karnakbaiev (Bácha) a v Kirgizsku prezident klubu Almazbek Akunov. Z krajiny kolísky sokoliarstva zaznamenal jedinečné zážitky Ing. Alojz Kaššák.

Cesta tam

Pred cestou bolo potrebné vybaviť víza. Keďže sme chceli navštíviť obe krajiny, požiadali sme o kazašské turistické víza, ktoré platia pre obe krajiny. Na ich vydanie stačila iba žiadosť a potvrdenie od našich hostiteľov, že máme počas pobytu zabezpečené ubytovanie. Leteli sme z Viedne do Kyjeva ponad celé Slovensko, a keďže bolo pekné počasie, naša členitá krajina nám poskytla nevšedný zážitok. Po prelete Poloninských Karpát sme mali pod sebou pomerne fádne územie Ukrajiny, ktoré občas spestrovali vodné plochy a rôznofarebné obrovské lány polí. Po dvoch hodinách letu

sa pod nami objavil veľtok Dneper a Kyjev, ktorý nám svojou rozlohou vzal dych. Hladko sme pristáli a po colnej a pasovej kontrole, ktorá nás stála niekoľko dévédéčiek ako všimné colníkom, nasledovalo sedemhodinové čakanie na ďalší let. Trochu sme sa posilnili, urobili zopár záberov a pozorovali masu cestujúcich hovoriacich prevažne po rusky. Na ďalší let sme štartovali pred večerom a so zapadajúcim slnkom v chrbte sme sa vydali v ústrety Ázii. Rýchlo sa zvečerilo, a tak sme pod sebou pozorovali iba svetielka množstva miest a dedín Ukrajiny. Presne sme vedeli, kedy sme preleteli Kazašskú hranicu, pretože svetielka pod nami náhle zmizli a objavovali sa iba veľmi zriedka v obrovských vzdialenostiach od seba. Po šiestich hodinách letu a štvorhodinovom časovom posune sme o tretej hodine ráno pristáli v bývalom hlavnom meste Kazachstanu - Alma Ate. Batožina bola v poriadku, formality vrátane vypísania imigračnej karty za nami a v hale nás už čakal Bácha s niekoľkými mladými sokoliarimi.

Prvé kroky v Kazachstane

Autami sme sa presunuli do zapovedníka na okraji mesta, kde nás uby-

tovali. Už cesta autom bola v kažašskom štýle. Jedno z našich áut zastavili policajti na tzv. pevnom stanovisku a pustili nás až po zaplacení niekoľkých stoviek tenge. V Kazachstane vás policajti zastavia hocikde a bez udania dôvodu zinkasujú pokutu. Samozrejme bez potvrdenky. Ak chcú mať vodiči od nich pokoj, zaplatia, a preto jeden tamojší vtip hovorí, že v Kazachstane byť policajtom nie je povolanie, ale jednoducho šťastie. Ráno sme si prezreli areál zapovedníku - rezervácie, kde chovali dravce, kone a národné plemená chrtov. Funguje tu i predvádzanie dravcov v podaní Nemca, ktorý sa narodil v Kazachstane. Každý rok tu 8 mesiacov pracuje a zostatok roka trávi v Nemecu. Toto predvádzanie bolo jedno z najlepších, aké som kedy videl.

Alik, Alatau a Medeo

Na ďalší deň sme navštívili Alma Atu, jedli prvý bišparmak a pili kumis v národnej reštaurácii. Navštívili sme galérie obrazov so sokoliarskou tematikou a zoznámili sa s ich autorom. Jeden večer bol pre nás mimoriadne zaujímavý, pretože sme boli na návšteve u legendárneho Alik. Žije veľmi skromne v malom domčeku na kopci v centre Alma-Aty so svojou rodinou, psami, koníkom, sokolom rárohom a dvoma berkutmi. Je už dôchodca,

pracoval v ZOO, ktorá je neďaleko. Je múdрым a uvážlivým pozostatkom starej ázijskej sokoliarskej slávy s mimoriadne dramatickou životnou púťou, ktorá by vydala na román. V ďalších dňoch sme navštívili Ala-Tau – pestré hory, ktoré sú predhorím Ťanšanu. Po krkolomnej jazde horským údolím, sme sa dostali do nadmorskej výšky približne 2500 m. n. m., nad krásne jazero, ktoré je zásobárňou pitnej vody pre Alma-Atu, a z ktorého sa voda rúti potrubím rýchlosťou 180 km/h do mestských vodojemov. Pri jazere je radarová stanica, jedno z pracovísk vesmírneho Bajkonuru. Po prvý raz sme videli mohutné omorikové smrekové v ich prirodzenom prostredí, obdivovali mohutné horské rieky a do nekonečna sa tiahnuce veľhory. Navštívili sme aj Medeo, štadión vysoko v horách, ktorý bol dejiskom zimných Olympijských hier.

Semináre

Počas pobytu v Strednej Ázii sme usporiadali štyri celodenné semináre pre domácich sokoliarov, veterinárov, poľovníkov, zástupcov Ministerstva športu (sokoliarstvo tu patrí medzi národné športy), pracovníkov rehabilitačných staníc (jedného semináru sa zúčastnil aj riaditeľ rehabilitačnej stanice pre dravce z ruského Jekaterinburgu,

Legendárny Alik (Abylkhak Tyrlybayev, 72r.)

v tričku nášho klubu. Zľava: Ladislav Molnár, Alojz Kaššák, Alik, Lubomír Engler, riaditeľ ZOO v Alma-Atu, Miroslav Mícenko

ktorý sa o podujatí dozvedel z internetu) a pracovníci ochrany prírody. Témami seminárov bolo sokoliarstvo a poľovníctvo na Slovensku, vzdelávanie sokoliarov, právne normy v poľovníctve a sokoliarstve, lov pomocou pernatých dravcov, odchovy dravcov a sov, veterinárna starostlivosť o dravce, rehabilitácia poranených živočíchov, ich návrat do prírody a pod. Hlavným cieľom seminárov bolo prezentovať moderné stredoeurópske sokoliarstvo na príklade aktivít SKS pri SPZ a pokúsiť sa zvýšiť úroveň sokoliarstva v oboch krajinách, pretože v súčasnosti takmer nikto zo sokoliarov

v tomto regióne nepraktizuje lov zveri vo voľnej prírode (sokoliarstvo je iba určitý druh súťaže a ukážok útokov na vypustené líšky, vlky, domáce králiky a holuby). Umelý odchov dravcov tu existuje iba v malej miere a veterinárna starostlivosť je temer nulová. Dôraz sme kladli najmä na podrobné informovanie o umelých odchovoch dravcov, pretože všetky dravce, ktoré v Kazachstane držia na sokoliarske účely, pochádzajú z prírody a je iba otázkou času, kedy aj ku nim preniknú trendy, ktoré presadzuje ochrana prírody v Európe. Pri prezentáciách sme si pomáhali videom, fotogra-

Semináre sa konali v mestách Alma Ata, Ust' Kamenogorsk, Astana a Bokombajeva pri jazere Issyk Kul a zúčastnilo sa ich cca 200 účastníkov (niektorí pricestovali zo vzdialenosti aj 300 km). Účastníkom sme poskytli propagačné materiály o SPZ, SKS pri SPZ, sokoliarske pomôcky a obrazový materiál s odborným obsahom k prednášaným témam. Na snímke je Ľubomír Engler v typickom kirgizskom odevu.

fiami a podobne, ale musel nám pomáhať aj Bácha, ktorý ako očitý svedok nášho sokoliarstva potvrdzoval naše slová. Jedna skupina sokoliarov tvrdila, že s umelo odchovanými dravcami sa nedá loviť, dravce sa nedajú liečiť a všetky zajace, ktoré lovíme sú vypustené pred lovom z jamy v zemi. Je zaujímavé, že pred štyridsiatimi rokmi sa Ivan Maroš – zakladateľ novodobého sokoliarstva na Slovensku, učil práve od starých kazašských sokoliarov prostredníctvom dopisovania si s nimi a návštevy Kazachstanu.

Majstrovstvá v národných športoch

Z Alma-Aty sme cestovali lôžkovým vlakom 25 hodín do 1200 km vzdialeného Ust'-Kamenogorska na predhorie Altaja na celokazašské majstrovstvá v národných športoch. Spreádzala nás sympatická Ajaulin a mali sme

k dispozícii šoféra a auto z ministerstva športu. Ubytovali sme sa v lacnom starom hoteli a každý deň sme dochádzali na hipodróom za mesto. Súťažilo sa vo viacerých športoch, ale na túto časť pobytu sme mali iba dva dni, a tak sme videli len boj bez pravidiel, zápasenie na koňoch, tzv. kokpar,

Čítajte v ďalšom čísle spravodaja! Expedícia Kazachstan II.

Vyberieme sa na súťaž sokoliarov, zastavíme sa v Astane - hlavnom meste Kazachstanu, spolu so sprievodcom Volodom budeme loviť jazveca v kuríne, ale aj sibírske srnce vo voľnom revíri. Navštívime Kirgizsko i rehabilitačnú stanicu snežných leopardov. A zabľúdime aj do púšte Main Kum, kde budeme loviť zajace a líšky. Už teraz sa môžete tešiť na nevšedné zážitky slovenských sokoliarov v Kazachstane a Kirgizsku.

Kokpar – konské pólo so zarezaným baranom. Hrajú ho dve družstvá na koňoch. Má prísne pravidlá, vhadzovanie, ofsajd, gól, rozhodcov. Baran bez hlavy a ratic má 35 až 40 kg. Je to šport pre ozajstných chlapov. Už vieme prečo Džingis Chán dobyl pol sveta!

PREDSTAVUJEME

Myšiak hrdzavochvostý

Myšiak hrdzavochvostý je zaradený v CITESe (Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín) do II. B skupiny, netreba k jeho chovu žiadne DNA testy, ani žlté papiere z CITESu. Úplne stačí, keď si ho sokoliar zapíše do druhej karty a oznámi to OÚ ŽP. Hmotnosť samca sa pohybuje medzi 700 až 1300 g a samice od 900 do 1600 g. Niektorí autori uvádzajú hmotnosť samice až 2000 g. Rozpätie krídiel je od 110 do 140 cm. Živí sa takmer všetkou živočíšnou potravou, na ktorú mu v danom životnom teritóriu stačia sily a odvaha. Výskumy ukázali, že až 85 % potravy myšiaka červenochového tvoria hlodavce, t. j. myši, hraboše, zemné a stromové veвериčky. Zvyšok koristi tvoria zajace, netopiere, hady, vodné vtáctvo, ryby, kôrovce a hmyz. Myšiaky dospievajú v druhom roku života a tvoria trvalé páry. Znáška jedného až troch vajec začína v marci až apríli. Veľkosť znášky je závislá od množstva a dostupnosti potravy. Na vajčkách sedí prevažne samica, samec jej nosí potravu na hniezdo. Inkubácia trvá 28 až 35 dní. Mláďatá opúšťajú hniezdo asi po piatich týždňoch a ďalších desať týždňov sú spolu s rodičmi, ktorí ich učia loviť. O skúsenostiach s chovom tohto dravca hovorí sokoliar Ján Hrušecký na strane č. 28.

Slovenský hrubosrstý stavač

Šľachtenie SHS sa začalo v 40-tych rokoch 20. storočia, keď nestor slovenskej kynológie Koloman Slimák začal podchytať hrubosrstých jedincov sivastého zafarbenia, ktoré sa v tej dobe vyskytovali. SHS vznikol z troch pôvodných rás: weimarského stavača, českého fúzača a nemeckého drôtosrstého stavača. SHS možno charakterizovať ako vynikajúceho všestranného stavača. Vystavovanie je pevné a spoľahlivé. Jeho veľkou prednosťou je ľahká cvičiteľnosť. Vyniká vrodenu veľkou chuťou prinášať, čo značne uľahčuje výcvik aportu. Je náruživý a prirodzený vodár, pričom aj vďaka svojej srsti často ani akoby nevnímal teplotu prostredia a vody. Na dohľadávanie raticovej zveri (najmä srnčej) po farebenej stope je jeho výcvik úplne jednoduchý, nakoľko má veľmi dobré vlohy pre držanie stopy, nie je zbrklý a pracuje rozvážne, no dôsledne. SHS je značne ostrý na škodnú zver, niektoré jedince sú vzhľadom na túto vlastnosť veľmi dobre zapracované aj na diviačiu zver, ktorá sa v posledných rokoch často vyskytuje aj v nížinných revíroch. Povaha SHS je veľmi priateľská a milá, charakter je vyrovnaný a pokojný. V domácnosti sa vie správať ako člen a miláčik rodiny, no pri výkone lovu je veľmi temperamentný, náruživý a neúnavný. Je schopný do úmoru pracovať, len aby urobil radosť svojmu vodičovi. O skúsenostiach s chovom tohto plemena hovorí sokoliar Rastó Staroščák na strane č. 31.

Moja cesta k červeňákovi

Ako každý sokoliar, aj ja som hľadal dravca, ktorý splní niekoľko mojich kritérií. Vychádzal som z toho, že mám možnosť cvičiť dravca v nížinatom teréne s lesom a remízami, kde sa občas vyskytne zajac a bažant. Ako zamestnaný človek, ktorý dochádza do zamestnania mimo bydliska, mám na výcvik, resp. lov cca dve hodiny denne. V mesiacoch december a január len asi jednu hodinu. Predtým som cvičil niekoľko jastrabov a teraz som zo zvedavosti chcel skúsiť niečo iné. Najskôr som uvažoval o harrisovi. Dozvedel som sa však, že harriske jedného môjho

kamaráta zlomil dospelý zajac nohu, a to rozhodlo o kúpe samice myšiaka hrdzavochvostého.

Niekoľko skúseností z výcviku

Nakoľko som bral úplne dorastené mláďa, ktoré spolu s rodičmi už lietalo po voliére, prvá časť výcviku spočívala v onosení a príletoch na ruku. Výcvik som neurýchľoval. Po získaní dôvery dravca som sa skôr zamerlal na dôslednosť v príletoch. Máme možnosť používať drevenicu na samote s veľkou lúkou, a tak mala samica možnosť akéhosi

regulovaného voľného letu, pri ktorom 4 dni voľne lietala okolo chaty. Bolo zaujímavé pozorovať, ako sa hrala so všetkým možným od vetvičiek, cez šišky a ako sa postupne učila využívať termiku. Stiahol som ju až vtedy, keď som zistil, že sa snaží o lov myši. Zistil som, že tento „voľný let“ jej pomohol v získaní kondície, zlepšila si obratnosť v lietaní a prekonala „pubertu“, teda obdobie, keď sa mláďa viac zaoberá novými vecami, než pocitom hladu. Potom nasledoval výcvik s dôrazom na navádzanie na korisť. Vzhľadom na vrodenu nedôverčivosť a opatrnosť v povahe myšiaka to chce veľkú dávku trpezlivosti a niekoľko cvičných králikov. Keď samica pochopila, že pri ulovení „cvičiaka“ dostala dobre nažrať, nakoniec ich viazala s veľkou chuťou. Žiaľ, potom som musel výcvik aj lov v tom roku prerušiť z dôvodu mojich zdravotných problémov. Celý november a december som premaródoval. Preperovanie prebiehalo prekvapujúco rýchlo od konca marca do začiatku augusta, a to bez vitamínov a na jednodňových kurčatách. Pri preperovaní som samicu krmil väčšinou na ruke. Aj v plnej kondícii (hmotnosť okolo 1550 g) lietala vo voliére spoľahlivo na ruku. Po preperení koncom augusta trvalo asi týždeň, než sa samica dostala do nižšej kondície a lietala na ruku aj vonku zo stromov. Obnovenie výcviku bolo veľmi jednoduché, lebo samica si všetko pamätala z minulého roku.

Po chytení prvého zajaca nastal zlom

Po pustení jedného cvičného králika bola samica pripravená k lovu. Myslím si však, že lov by bol možný aj bez „cvičiaka“. Pri začiatku lovu som mal

Zložitá povaha

K negatívam myšiaka hrdzavochvostého patrí jednoznačne jeho zložitá, náladová a agresívna povaha. Pri nedostatku loveckých príležitostí či nedostatočnej intenzite denného lietania má myšiak priveľa energie a obežou sa stáva sokoliar. Takémuto dravcovi je jedno či sokoliara chytí za hlavu, tvár, ruku alebo nohu. Robí to dokonca s istou radosťou a veľmi zlostne. Napriek tomu jeho výcvik prebieha spravidla pomerne ľahko. Rýchlo si zvykne na človeka, na autá, hluk a psy. Má dobrú pamäť, dlho si však pamätá aj chyby pri výcviku, ktoré sa potom ťažko odstraňujú. Je dlhoveký. Niektorí sokoliari lovia s myšiakom starším ako 20 rokov.

smolu, pretože neprišla ideálna príležitosť na ulovenie prvého zajaca. Bolo veľa krytiny a nemohol som nájsť menšieho zajaca. Ak aj nejaký vybehol, tak veľký štvorkilogramový jedinec. Samica viackrát útočila na veľké zajace, väčšinou na veľké vzdialenosti (200 až 300 metrov), ktoré však do môjho príchodu neudržala, lebo ich nevedela chytiť za hlavu. Až po chytení prvého zajaca za hlavu nastal istý zlom. Odvtedy útočila oveľa razantnejšie. Žiaľ, príležitosti k úspešnému lovu nie je veľa. No musím priznať, že ak mala samica dobrú príležitosť, tak ju využila. Teraz lovíme výlučne zo sledovania v remízkach, ale aj na voľnom poli. Lov prebieha tak, že hneď po príchode do revíru samicu púšťam. Odletí na najbližší strom. Ja chodím pod ňou a snažím sa jej nájsť a vyplašiť zver. Samica ma spoľahlivo sleduje a útočí z výšky. Hneď pochopila výhodu voľného sledovania a moju spoluprácu pri love. Škoda, že nemám vhodného psa. Lov so psom by bol oveľa úspešnejší.

Ideálna korisť je zajac alebo králik

Ak môžem moje doterajšie poznatky a skúsenosti s myšiakom hrdzavochvostým zhrnúť, tak musím v prvom rade skonštatovať, že ide o nenáročného, veľmi spoľahlivého dravca. Za posledné

obdobie sa mi nestalo, že by dravec zaváhal s príletom. Netreba ani striktno sledovať hmotnosť. Naopak, stalo sa mi, že samica lepšie útočila na zver pri vyššej kondícii. Ak sa raz dobre onosí, pamätá si to a netreba ju stále onášať ako napríklad jastraba. Dobré je využiť metódu voľného sledovania, pri ktorej dravec získa obratnosť a kondíciu, ktorú nevyhnutne potrebuje pri love zajacov. Myslím si totiž, že zajac alebo králik je pre samicu ideálna korisť. Občas zaútočí aj na bažanta, ale to len zo sledovania a v kryte. Z príležitostných útokov spomeniem ešte neúspešné útoky na sovu a divé myšiaky, ktorým sa snažila zobrať korisť. Je nevyhnutné neustále sledovať ostrie pazúrov, najmä keď je myšiak na nízkom posede alebo voľný vo voliére. Má relatívne hrubé a krátke pazúry, síce s ohromnou silou, ale veľmi rýchlo sa zatupia. Ak sa myšiaka hrdzavochvostého podarí sokoliarovi dôsledne a trpezlivo naviesť na určenú zver, poctivo vycvičiť a viesť pri love, získa spoľahlivého kamaráta a lovca, ktorý má v dobrom revíri pravidelný úlovok. Samica, ktorú teraz mám, splnila moje očakávania a som s ňou spokojný.

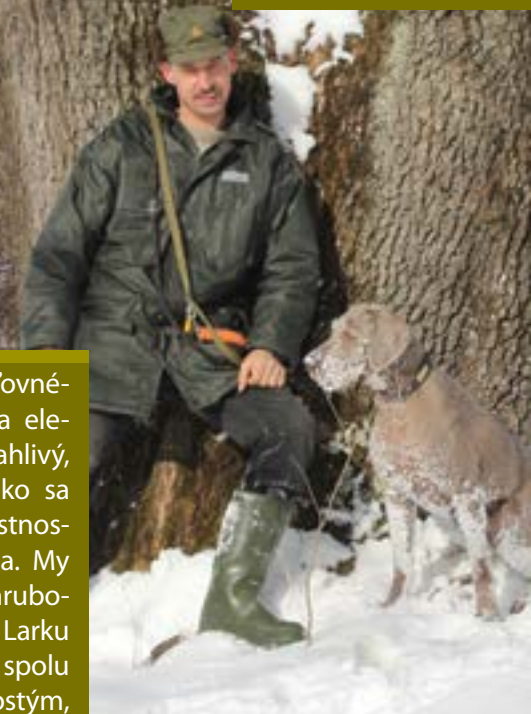
Autor:
Ing. Ján Hrušecký

Radí chovateľ Rastislav Staroščák

Slovenský hrubosrstý stavač je druh poľovného psa s výnimočnými vlastnosťami. Spája eleganciu a silu. Je vytrvalý, pracovitý, spoľahlivý, priateľský, rýchly, silný a inteligentný. Ľahko sa ovláda a rýchlo sa učí. Práve tieto jeho vlastnosti sa skvelo dopĺňajú s vlastnosťami dravca. My vlastnime dve úžasné fenky slovenského hrubosrstého stavača – Tinku (DIXA z Kútskej) a Larku (LARA SILVERTINA z Milhostovských Polí) spolu s dravcom, konkrétne kaňúrom okrúhlochvostým,

menom Lucy. *„Dôkazom našej oddanosti plemenu SHS je aj to, že máme vlastnú chovateľskú stanicu – SILVERTINA. Kaňúr okrúhlochvostý (inak nazývaný aj Harris) je známy tým, že loví v skupine. Rastio, ako sokoliar, si ho vybral pre pôvabný vzhľad, jednoduchý výcvik a ľahkú socializáciu. Sokoliarčenie sa venuje aktívne päť rokov. Lucy vyrastala vedľa Tinky, čiže puto sa pestovalo od ich prvého stretnutia. Zo začiatku bola spolupráca v teréne medzi nami tromi trochu zložitá. Ja a Tinka sme boli už zohratá dvojka, ale zrazu sme boli traja a museli sme si to uvedomiť. Učili sme sa spolu. Tinka vystavila zver, vyhnala ju z úkrytu a Lucy zaútočila. Hoci sa jej nepodarilo zo začiatku uloviť zver, začala si uvedomovať, že sme tím a ak chceme niečo dosiahnuť, musíme spolupracovať. Postupom času sme boli pripravení uloviť našu prvú korisť. Tak sa aj stalo. Keď sme to mali natréňované, pripojili sme do nášho tímu aj Larku. V tejto zostave sa nám darilo aj darí dodnes,“* hovorí Rastio, ktorý niekedy ani sám nepostrehne, že sa v jeho blízkosti nachádza zver, no vďaka tomu, že sa Lucy, Tinka a Larka navzájom sledujú a dobre poznajú, dokážu aj bez jeho pomoci získať pekný úlovok. Výnimočné vlastnosti SHS a dravca sa dokonale dopĺňajú, preto odporúčame tento spôsob poľovania vyskúšať každému. Spolupráca Slovenského hrubosrstého stavača a kaňúra okrúhlochvostého je správna voľba.

Autor: Natália Staroščáková

Pozdrav bývalého prezidenta IAF

V roku 2102 sa skončilo päťročné volebné obdobie prezidenta Franka Bonda, ktorý sa stal symbolom zjednocovania sokoliarov sveta. Ako právnik sa stal spoľahlivým medzičlánkom rokujúcim s mnohými vládami štátov sveta a medzinárodnými organizáciami. Zúčastnil sa na poslednom zasadnutí IAF na Slovensku a dobre pozná situáciu nášho sokoliarstva. Novým prezidentom IAF sa stal Dr. Adrian Lombard z Južnej Afriky. Odstupujúceho prezidenta si vybral za hlavného poradcu. Frank Bond sa ďakovným listom obrátil k sokoliarskej základni, ktorá ho podporovala a vážila si ho za jeho charizmatiký prístup a entuziazmus.

V roku 2012 sme zaznamenali neuveriteľné úspechy, ktoré budú v nasledujúcich časoch nepochybne pokračovať. Uvedomujeme si hodnotu výhod, ktoré so sebou prinieslo uznanie sokoliarstva organizáciou UNESCO za nehmotné kultúrne dedičstvo ľudstva. Vieme, čo tieto výhody znamenajú pre budúcu ochranu, udržiavanie a rozširovanie sokoliarstva do ďalších krajín sveta. Len za posledný rok do počiatkovej skupiny jedenástich krajín pribudli ďalšie dve, Rakúsko a Maďarsko. A členské krajiny budú pribúdať. V tejto súvislosti musíme byť vďační za obrovskú pozornosť, ktorú nám venovali Ich Excelencie šejk Mohammed Ahmed Al Bowardi a Majid Ali Al Mansouri, za finančnú veľkorysosť Sokoliarskeho klubu Emirátov a organizačné a koordinačné úsilie Úradu pre kultúru a dedičstvo (v súčasnosti Úrad pre turizmus a kultúru) v Abu Dhabi, ako aj ich profesionálnym konzultantom za to, že jednotlivým národom pomohli dosiahnuť svoj úspech. Takisto neuveriteľne tvrdo pracovali na lokálnej úrovni sokoliari všetkých národov spojených v IAF, aby zaistili umiestnenie sokoliarstva na zozname svetového dedičstva a pripravili materiály na pred-

Frank Bond (vľavo) spolu s Ľubomirom Englerom. Zúčastnil sa aj lovu líšok s orlami vo Vrbove pod Tatrami.

Frank Bond v poľovníckom kaštieľi v Palárikove na zasadnutí IAF, ktoré sa uskutočnilo na Slovensku v roku 2010.

loženie organizácii UNESCO. V mene IAF som pred piatimi rokmi začal apelovať na politické vedenie Európskej Únie. Prvé naše stretnutie s vedením Európskeho Parlamentu v Štrasburgu sa uskutočnilo v roku 2011. Nasledovalo veľkolepé podujatie v Bruseli, ktorého súčasťou bola aj výstava a obrovská recepcia v budove Parlamentu zameraná na štyritisíc rokov histórie sokoliarstva. Súčasne IAF vstúpila v mene našej členskej organizácie do národných záležitostí ovplyvňujúcich sokoliarstvo v troch krajinách Severnej Ameriky, niektorých krajinách Južnej Ameriky, Južnej Afriky a mnohých krajinách Európy. Dosiahli sme novú úroveň angažovanosti všeobecného politického vedenia v rozličných častiach sveta. Už som spomínal, že s vývojom nového obchodného plánu, opäť prostredníctvom štedrosti Sokoliarskeho klubu Emirátov, IAF otvorí skromnú, ale stále profesionálnu kanceláriu v Bruseli na podporu dobrovoľného manažmentu IAF. So stálou kanceláriou bude môcť IAF oveľa ľahšie ovplyvňovať dianie vo všetkých častiach sveta a poskytovať služby našim členským organizáciám. Vždy pre mňa bolo veľkou ctou, že som vám mohol slúžiť ako prezident a vždy si na tieto chvíle a výzvy budem spomínať ako na jedny z najkrajších v mojom živote. Ďakujem vám. Som presvedčený o tom, že Dr. Adrian Lombard, nový prezident IAF, sa bude takisto tešiť vašej podpore. V náročnej úlohe vedenia IAF budem asistovať novému prezidentovi aj vedúcemu tímu ako generálny konzul.

Autor: Frank M. Bond
Preklad: redakcia

POĎTE S NAMI DOLESA.sk

VÁBNIČKY | BALABÁNY
MASKOVACIE ODEVY | PACHOVÉ ODRÁDZADLÁ

www.dolesa.sk

ORLIARI ZO SLOVENSKA

V roku 2010 sa na Slovensku uskutočnilo valné zhromaždenie IAF. Ubytovali sme sa pri termálnom kúpalisku blízko dediny Vrbov. Emócie znásobili prichádzajúci sokoliari z blízka aj z ďaleka. Prišli aj priatelia z Holandska a Nemecka. Pred aj za hotelom všadeprítomné obsedávky s orlami a striekance z orlov budili dojem, že sa tu chystá niečo veľké.

Vtáky v perfektnej kondícii

Všetky dravce boli skalné orly, niektoré z nich patrili k veľkým stredoázijským poddruhom – typickí berkuti. Sú to fantastické dravce, obrovské s tmavočokoládovou farbou, s výraznou zlatou šijou. Mnohé boli imprintované, ale nepozoroval som žiadne náznaky agresívneho správania. Všetky vtáky, ktoré som na Slovensku videl, boli v perfektnej kondícii.

Tri dni na love

Cielená korisť bola srnčia zver, líšky a sokoliari mali dovolené vypustiť orly aj na diviaca, keby ho niekto zočil. Líška sa považuje za škodcu a mohla sa loviť bez poplatku. Spôsob lovu pozostával z lokalizácie vhodného údolia s riečkou, trstím a kríkmi v nížine, ktorú obkolesuje poľnohospodárska plocha. Lovci s orlami sa umiestnili na strategických svahoch v okolí trstia. Veľmi energická a v ťažkom teréne pracujúca skupina honcov pretlačila trstie spievajúc a tleskajúc, čím plašili všetku zver na lovcov.

Srniec, lišiak a majestátny dravec

Srniec utekal v plnej rýchlosti, zároveň kľučkujúc, kým orol sa snažil zaboriť svoje zbrane do koristi. Ideálny chvat bol jednou nohou za chrbát a druhou za hlavu. Tak dravec okamžite strhol svoju korisť. Sokoliar v plnej rýchlosti utekal pomôcť orlovi. Skúsenejší lišiak uteká, v domnienke záchrany sa postaví a vzoprie sa orlovi. Ak nezasadí orol správny chvat, lišiak ho môže nebezpečne poraniť. Preto musí sokoliar okamžite utekať a pomôcť orlovi.

sokoliari.sk

oficiálna web stránka Slovenského klubu sokoliarov pri SPZ

NOVÝ
WEB
už čoskoro

BUĎ
INFORMOVANÝ

- › všetky aktuálne informácie o činnosti klubu, o zasadnutia výboru
 - › aktuality zo života sokoliarov
 - › vaše textové príspevky
- fotografie a videá nájdete na

sokoliari.sk

čoskoro bude spustená nová webstránka!

Dramatický scenár lovu

Všetky tieto udalosti sa odohrávali v nádhernom prostredí. Pahorkatiny prechádzali do horstva Vysokých Tatier, poľnohospodárska krajina sa striedala s malými lesíkmi v jesenných farbách. Malé dedinky sa vkliedli do prírody. Tiež sme pozorovali drevené kostolíky v tvare cibule. Domy boli pestrofarebné, ružové, žlté, zelené. Lovili sme aj vo svahu obrovskej skaly, na ktorej stáli ruiny enormne veľkého stredovekého hradu. Bol to najdramatickejší scenár a miesto lovu, aký som kedy videl. Nikdy som si nemyslel, že ma niekedy postavia do takýchto dych vyrážajúcich skál a budem si užívať zážitok z fantastického útoku orlov.

Perfektní Slováci

Na Slovensku som zažil krásne chvíle. Mohol som okúsiť chuť sokoliarstva s týmito skúsenými lovcami. Boli perfektnými hosťami, umožnili nám nahliadnuť do ich kultúry a domovov. Lovci s orlami boli jedineční a dramatickí a slovenskí orliari dokázali, že sú majstrami svojho umenia.

Autor: Adrian Lombard
Preložil: Laco Molnár

Dr. Adrian Lombard
prezident IAF

Nar. v r. 1953 v Zimbabwe. Prvý Lombardov jastrab bol jašteričiar pásikavý. S týmto zvláštnym vtákom začal poľovať na myši a africké hady. Pošťastilo sa mu dostať sa na Falcon College (presťžna stredná škola v Zimbabwe). Tu sa stretol s Peterom Steynom, svetoznáмым fotografom dravcov a pomáhal mu budovať úkryty, hľadať dravce a ich hniezda. Neskôr Lombard študoval medicínu na Rodézijskej Univerzite. Bol spoluzakladateľom Rodézijského sokoliarskeho klubu (dnes Sokoliarsky klub Zimbabwe). Členom IAF je od roku 2006, keď ho Frank Bond pozval do služby výkonného tajomníka.

Adrian Lombard na zasadnutí IAF na Slovensku ochotne poskytoval rozhovory novinárom z audiovizuálnych i printových médií.

MAZADLO NA KOŽU

1 diel včelí vosk
2,5 dielu tuhý parafín, alebo kvalitná sviečka
5 dielov tekutý parafín
môžeme pridať 2 diely jelenieho loja

POSTUP:

Všetky suroviny zmiešame a roztopíme na miernom ohni. Vznikne hustá pasta podobná vazelíne. Je výborná na všetky kožené sokoliarske pomôcky, ale napríklad aj na koženú obuv. Ide o sokoliarske mazadlo podľa starého anglického receptu. Mne sa osvedčilo natoľko, že ho používam stále.

Autor: Ivan Gajdošík

Lubo Málek s koženou čiapočkou na uchu. Žeby na stretnutí v Potnom Kesove fúkalo sprava?

HALUZICKÁ TIESŇAVA

Tiesňavu tvorí kilometer dlhý kaňon, miestami hlboký až 50 metrov. Nachádza sa v nej významná lesná stavba - zdrže na ochranu pred prívalovou vodou, ktoré tu začiatkom minulého storočia postavili talianski murári.

Pre romantických sokoliarov

Krásnu prírodnú pamiatku, v ktorej sa kľbí sila prírody s umom človeka zdobí ruina románskeho kostolíka z trinásteho storočia. Ak teda hľadáte tip na výlet, tak zadajte do navigácie cieľ cesty: Nové mesto nad Váhom – Haluzice.

Z kostolíka je dobrý výhľad do doliny Váhu s Beckovským a Trenčianskym hradom.

QUO VADIS SOKOLIARSTVO?

„Sokolarstvo by malo byť povýšené na umenie, pretože je to jediný oduševnený spôsob lovu, ktorý svojou povahou patrí ku skutočnému umeniu. Ľudia môžu štvornohého tvora ovládať násilím a inými prostriedkami, zato vtáka, ktorý krúži vysoko vo vzduchu, môže zaujať a vycvičiť len ľudský duch.“

FRIDRICH II.: De natura avium et de arte venandi cum avibus [O prirodzenosti a o umení lovu s vtákmi]

Všetkým sokoliarom je známy fakt, že sokolarstvo je fenomén starý viac ako štyritisíc rokov. Oduševnený spôsob lovu je zároveň vášňou, určitou formou sebapoznania, disciplíny i poznávania prírody. Sokolarstvo má pozoruhodnú historickú súvislosť s marketingom. Termín reklama sa prvýkrát objavil v anglicko-francúzskom slovníku z roku 1611 a znamenal „volať, vábiť sokola“. S marketingovou komunikáciou spája túto službu aj fakt, že komunikácia a šírenie informácií patria medzi hlavné ciele Reprezentatívneho

zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva, bez nich nie je možné uchovávať akékoľvek kultúrne dedičstvo. Napriek bohatej histórii sokolarstva v súčasnosti nejestvuje koncept komunikácie tejto služby. Je načase zmeniť to! K tomuto tvrdeniu ma vedú tri významné skutočnosti.

1. Sokolarstvo na Slovensku (zatiaľ) nie je kultúrne dedičstvo!

V nominačnom procese jeho zápisu na zoznam svetového kultúrneho dedičstva UNESCO v rokoch 2007 až 2010 boli použité niektoré súčasti komunikačného mixu (public relations, lobing, sponzoring, výstavy, eventy). Cieľom iniciátorov zápisu (sokolari Spojených arabských emirátov) bolo presvedčiť o význame zápisu najskôr sokoliarov v ostatných štátoch, následne vytvoriť spoločnú nomináciu a pred odbornou komisiou UNESCO obhájiť nevyhnutnosť zaradenia sokolarstva na zoznam svetového nehmotného kultúrneho dedičstva. Strategické a interakčné využívanie vyššie uvedených prvkov komunikácie pomohlo dosiahnuť úspech v novembri 2010, keď Medzinárodná organizácia UNESCO vyhlásila sokolarstvo za svetové nehmotné kultúrne dedičstvo, jeho nositeľmi sú sokoliarri v 14-tich štátoch. Napriek tomu, že slovenskí sokoliarri od začiatku patrili do tejto skupiny krajín, Slovenská republika nomináciu stiahla. Prioritným dôvodom bolo, že odborná komisia neschválila zaradenie sokolarstva najskôr na národný zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva. V súčasnosti je opäť podaný návrh na zápis do národného zoznamu, výsledok by mal byť známy do polovice tohto roka. Uvidíme.

2. Sokoliarri sú ľudia s dobrým srdcom.

Pohybujem sa medzi sokoliarri už trinásť rok, zväčša ako redaktor televízneho magazínu Halali. Spoznal som zanietených sokoliarov, ľudí so zelenou krvou, pre ktorých je sokolarstvo životným štýlom. Ľudí, ktorí sa bijú za spravodlivosť v oblasti organizačného a zákonodarného postavenia sokolarstva. Ľudí, ktorí v dobrej viere propagujú túto záľubu, ktorí s láskou odchovali i zachránili mnoho dravcov, a ktorí s nadšením učia mladú generáciu. Prežili sme na stretnutiach množstvo neopakovateľných zážitkov, od neskutočne krásnych slnečných, no pritom mrazom ošľahaných lovv na Liptove, cez večerné kúpanie v termálnom kúpalisku v Diakovciach, až po

jedinečné útoky orlov, jastrabov či sokolov. Nadšenie, úsmevy, poľovnícky signál, brechot psov, podávanie rúk, potľapkanie po pleci, stretnutie s priateľmi, a pravdaže aj organizačné defekty a adrenalín. To všetko vytváralo nádhernú atmosféru, ktorú vám sokoliarom môžu iné zoskupenia iba závidieť. Ste ojedinelý kolektív skutočných priateľov a znalcov prírody. Držte spolu a rozdáajte svoje srdcia, pretože láska začína byť podpultový tovar.

3. Aj sokoliarska konkurencia žije.

Po minuloročnej členskej schôdzy vo Zvolene vznikol na slovenské pomery ďalší fenomén. Rozkol, hádky, osočovanie medzi sokoliarmi a následne vznik občianskeho združenia s totožným názvom Slovenský klub sokoliarov. Vznikla nezdravá konkurencia alebo spolupracujúca organizácia? Odpoveď snáď dá čas. V neposlednom rade je sokolarstvo ohrozené konkurenciou zo strany ekologických i antisokoliarskych organizácií, konkurenciou zo strany ostatných kandidujúcich prvkov nehmotného kultúrneho dedičstva a taktiež atrakcií, ktoré patria do kategórie voľnočasových aktivít.

Po týchto faktoch som presvedčený, že sokoliari sú odkázaní na intenzívnu komunikáciu vo vnútri klubu so širokou laickou verejnosťou, vládnymi inštitúciami i s odbornými minoritami. Sociálne po-

stavenie jednotlivých členov klubu a ich finančné možnosti sú natoľko rozdielne, že bez jednotného komunikačného manuálu a nastavenia optimálneho systému alokácie zdrojov i komunikačných kompetencií, nie je možné porozumieť trhom a predvídať dopady vývoja prostredia. Je to však beh na dlhú trať, ktorú dokážu sokoliari prekonať iba vtedy, ak sa zomknú bližšie k sebe, ak budú ochotne spolupracovať s vedením klubu, ak budú aktívne poskytovať informácie o svojej činnosti na novej webstránke, v spravodaji, na členských schôdzach a pod.

Sokoliari, vy ste ľudia silného ducha.

Milí priatelia, dokázali ste silou ľudského ducha vycvičiť množstvo dravcov. Uplatnite túto silu aj pri koncipovaní strategického manuálu komunikácie sokoliarov a budte aktívni! Vaše nápady, námety, tipy, poznámky či myšlienky nám pošlite do redakcie, aby sme dokázali tvoriť moderný a potrebný sokoliarsky spravodaj. Aj vďaka intenzívnej komunikácii sa potom spoločne dozvieme odpoveď na otázku: „Kam kráčaš, sokolarstvo na Slovensku?“ A môžeme si na ňu odpovedať viac-menej pravidelne, napr. aj na stránkach sokoliarskeho spravodaja.

Autor:
Ľubo Klúčik – šéfredaktor

www.energodomceky.sk

+421 948 612 645 | +421 905 392 848 | info@energodomceky.sk | koni3@hotmail.sk

Warmup

Svetovo najpredávanejšia značka elektrického podlahového vykurovania

Elektrické vykurovacie systémy
pohodlie - minimálne náklady

Pre
ponuku
zavolajte nám!

0918 228 997

info@kureniepodlahove.sk
www.warmup.sk

SOKOLIARSKÉ FOTOFÓRY

Čumíš kamarát, ako si hopkám?
Tvojho dravca som nechal na
prvej zákrute...

Si sa načisto zbláznil! Teraz ma
fotiš? Mám tu hŕbu starostí, ten
bažant mi dal zabrať.

© Anima Production spol. s r.o. pre potreby Slovenského klubu sokoliarov pri SPZ

LOVTE S KAMEROU A FOŤÁKOM

Staňte sa spolutvorcami časopisu SOKOLIAR.

Vaše videá, fotografie a texty posielajte na email: sokoliar@halali.sk